

Тетяна ЗАТОНАЦЬКА

доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, tzatonat@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9197-0560

Олена ВОЛЬВАЧ

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, lena.volvach@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5491-6960

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ

Вступ. Однією із найбільш технологічно розвинених сфер у сучасному світі є розвиток карткових технологій і електронних платіжних систем.

Мета – проаналізувати сучасний стан електронних платіжних систем в Україні та виокремити тенденції їх розвитку.

Результати. Проаналізовано сучасні фінтех напрямки в Україні та наведено приклади впливу COVID-19 на ринок електронних платіжних систем за останній період. Виокремлено низку тенденцій для подальшого дослідження у сфері електронних платіжних систем, які наразі є доволі перспективними.

Перспективи. З огляду на значне збільшення безготівкових платежів, проблема розвитку фінансових технологій та підвищення рівня обізнаності серед населення стала особливо актуальною. Необхідно покращувати не лише фінансові технології, а й способи їх надання клієнтам та просування сучасних фінансових технологій. Електронні платіжні системи можна наразі вважати одним із найбільш перспективних векторів для майбутніх досліджень.

Ключові слова: електронний платіж; електронна платіжна система; оплата через Інтернет; вплив електронних платежів; безготівковий платіж.

Рис.: 4, бібл.: 10.

Татьяна ЗАТОНАЦЬКА

доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, tzatonat@ukr.net

Елена ВОЛЬВАЧ

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна, lena.volvach@gmail.com

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ УКРАИНСКОГО РЫНКА ЭЛЕКТРОННЫХ ПЛАТЕЖНЫХ СИСТЕМ

Введение. Одной из наиболее технологически развитых сфер в современном мире можно считать развитие карточных технологий и электронных платежных систем.

Цель – проанализировать современное состояние электронных платежных систем в Украине и выделить тенденции их развития.

Результаты. Проанализированы современные финтех направления в Украине и приведены примеры влияния COVID-19 на рынок электронных платежных систем в течение последних лет. Выделен ряд тенденций для дальнейшего исследования в области наиболее перспективных электронных платежных систем.

Перспективы. Учитывая значительное увеличение безналичных платежей, проблема развития финансовых технологий и повышения уровня осведомленности среди населения стала особенно актуальной. Необходимо улучшать не только финансовые технологии, но и способы их предоставления клиентам и продвижения современных финансовых технологий. Электронные платежные системы можно пока считать одними из самых перспективных направлений для будущих исследований.

Ключевые слова: электронный платеж; электронная платежная система; оплата через Интернет; влияние электронных платежей; безналичный платеж.

Tetiana ZATONATSKA

Dr. Sc. (Economics), Prof., Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, tzatonat@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9197-0560

Olena VOLVACH

Postgraduate student, Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine,
lena.volvach@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5491-6960

CURRENT STATE OF THE UKRAINIAN MARKET OF ELECTRONIC PAYMENT SYSTEMS

Introduction. Today, almost the only industry in the country that Ukraine can really be proud of and which is considered one of the most technologically advanced in the world is the development of card technologies, payment technologies and card infrastructure.

The purpose of the article is to analyze the current state of electronic payment systems in Ukraine and highlight development trends.

Results. The modern fintech directions in Ukraine are analyzed and examples of the impact of COVID-19 on the market of electronic payment systems for the last period are given. A number of trends are highlighted for further research in the field of electronic payment systems, which are now quite promising.

Perspectives. *Given the significant increase in non-cash payments, the problem of developing financial technologies and spreading awareness among the population has become especially urgent. It is necessary to improve not only the financial technologies themselves, but also the ways of providing them to clients and promoting modern financial technologies. Electronic payment systems can still be considered one of the most promising areas for future research.*

Keywords: *electronic payment; electronic payment system; payment via the Internet; the impact of electronic payments; cashless payment.*

JEL Classification: G210, O310.

Постановка проблеми. Однією із найбільш технологічно розвинених в світі сучасних галузей є розвиток карткових технологій і електронних платіжних систем.

В умовах сучасних трендів розвитку глобалізованого економічного простору та в контексті нестабільності у фінансовій сфері, спричиненого пандемією COVID-19, все більшої актуальності набуває питання поширення та вдосконалення електронних платіжних систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) призвело до значних змін у способі життя людей. ІКТ та цифровізація отримали значний прогрес у галузі фінансів, маркетингу, економіки тощо (Slozko & Pelo, 2015) [1]. У цифрових інноваціях та ІКТ відбулися значні зміни – від оплати товарів і послуг готівкою до переходу на цифрову оплату (Muhamad, Haroon, & Najigan, 2009) [2]. Розвиток технологій у світовому діловому середовищі спричинив перехід майже всіх організацій від традиційної паперової валюти до платформ цифрових платежів, які широко відомі як система цифрових платежів або електронних платежів [3]. Цифровий платіж можна визначити як платформу, яку використовують для здійснення грошових операцій за різні товари чи послуги, придбані через Інтернет (Roy & Sinha, 2014) [4].

Метою статті є аналіз сучасного стану електронних платіжних систем в Україні та виокремлення тенденції їх розвитку в умовах нестабільності у фінансовій сфері, що спричинена, в т. ч. пандемією COVID-19.

Виклад основного матеріалу дослідження. Криза громадського здоров'я, спричинена COVID-19, вплинула майже на всі аспекти повсякденного життя людей у сучасному глобалізованому світі, спричинивши нестабільність у фінансовій сфері.

У розвитку платіжних систем пандемія та її наслідки прискорили низку існуючих тенденцій як у поведінці споживачів, так і в бізнесі, а також внесли інновації, такі як реструктуризація ланцюгів постачання та збільшення транскордонної торгівлі. Поточні зміни в напрямку електронної комерції, цифрових платежів (у тому числі безконтактних), миттєвих платежів та переказів готівки суттєво збільшилися за останні півроку. І хоча ймовірність повернення до минулої поведінки є вірогідною, загальний напрямок цих тенденцій отримав суттєвий поштовх вперед [5].

Звичайно, вплив кризи не був послідовним у секторах економіки чи географічних регіонах. Подорожі та розваги, які були одними з найрозвиненіших секторів електронної комерції, постраждали найбільше і наразі залишаються невизначеними з подальшим шляхом до відновлення. Тим

часом, суб'єкти платежів у регіонах, які від-стали в оцифруванні, у багатьох випадках мають більший потенціал для збільшення доходів у нових умовах. З іншого боку, за-тяжний період низьких процентних ставок, що розпочався ще до поточної кризи, буде тиснути на доходи від платежів, як і прово-куватиме постійне уповільнення економіч-ної активності.

У контексті вищезазначеного проведе-мо аналіз та виявимо тенденції розвитку електронних платіжних систем України.

За даними Національного банку Украї-ни, електронні платіжні системи поділяють за критерієм важливості на: системно-важ-ливі; соціально-важливі та важливі. Факто-рами для класифікації за ознакою важли-вості є обсяги операцій та види послуг, які надають платіжні системи. Такий розподіл електронних платіжних систем потріб-ний для приведення діяльності значущих платіжних систем, які володіють значною часткою на ринку, у відповідність до міжна-родних стандартів оверсайта. З огляду на зазначене, в Україні існує тільки одна сис-темно-важлива платіжна система – сис-тема електронних платежів (СЕП) Національ-ного банку України.

Список соціально-важливих платіжних систем в Україні не зазнав вагомих змін у

2020 р., порівняно з минулими двома ро-ками. Зокрема, статус соціально-важливих платіжних систем підтвердили п'ять платіж-них систем (рис. 1)

У категорії важливих платіжних систем “FlashPay” втратила такий статус, порівня-но з 2019 р., проте в цю категорію увійшли дві нові платіжні системи – “PrivatMoney” та “LEO” (рис. 2).

На окрему увагу заслуговує аналіз об-сягів переказів в межах України. У 2020 р. із використанням електронних платіжних систем було переказано 255,2 млрд грн; сума внутрішньодержавних переказів, здій-снених через системи переказу коштів, зросла на 23,6%, порівняно з 2019 р. За-галом сума переказів коштів в межах Укра-їни зростає щороку: у 2017 р. – на 21,4%, у 2018 р. – на 24,3%, у 2019 р. – на 38,6%. Понад 78% переказів у межах України за-безпечувала трійка лідерів внутрішньодер-жавних систем – NovaPay, Поштовий пере-каз, Фінансовий світ. Всього через системи переказу коштів було відправлено в Украї-ну 2697,4 млн дол. США, що майже на 19% більше, ніж попереднього року, а з України – 556,2 млн дол. США, що майже на 40% більше, ніж у 2019 р.

Варто зазначити, що Україна залиша-ється країною-реципієнтом транскордон-

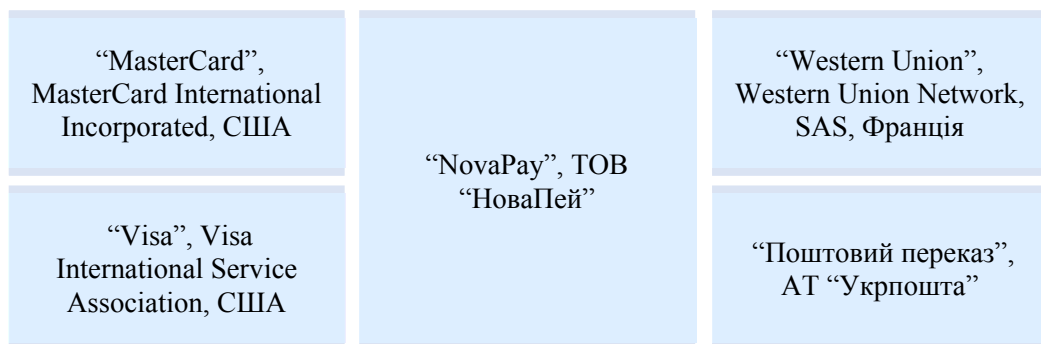

Рис. 1. Соціально важливі платіжні системи в 2020 р., за версією НБУ [6]

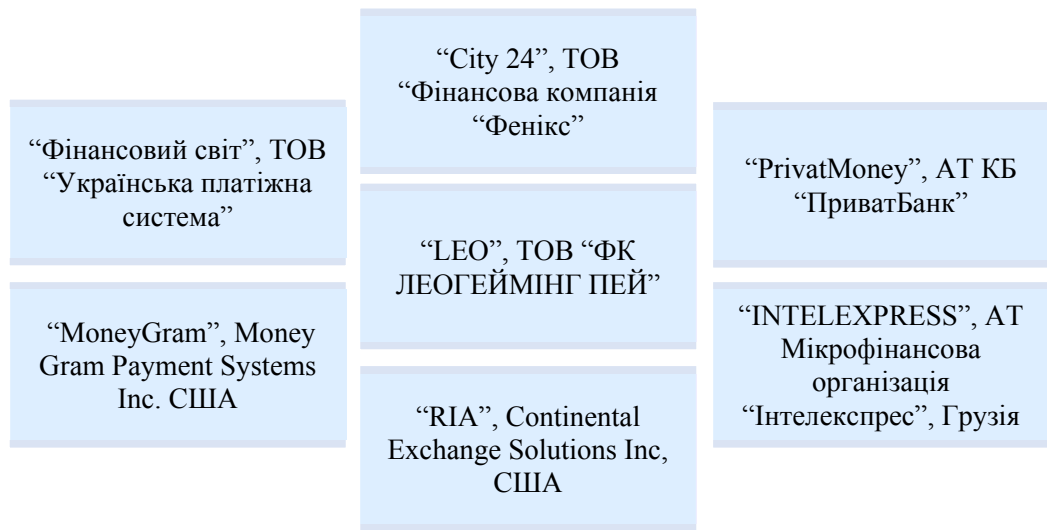

Рис. 2. Важливі платіжні системи в 2020 р., за версією НБУ [6]

них переказів. Країни-лідери, з яких через системи переказу коштів в Україну надійшло найбільше коштів, це – Італія, Ізраїль, США. З України найбільше переказували грошових коштів до Росії, Грузії, Азербайджану [6].

Основним трендом минулого року у зв'язку з ситуацією з COVID-19 став активний перехід населення на безконтактні платежі та розрахунки в мережі Інтернет. Загальна кількість операцій із використанням платіжних карток у 2020 р. становила 5997,1 млн шт. на суму 3957,3 млрд грн. Порівняно з 2019 р., кількість зазначених операцій зросла на 18,6%, а сума – на 10,6%. Варто зазначити, що з кожним роком безготівкові операції стають все більш поширеними серед українців. Сума безготівкових операцій становила 55,8% від усіх операцій із картками, порівняно з позаминулим роком відбулося зростання на 5,5%. Відповідно кількість операцій видачі готівки у 2020 р. знизилася на 11,7%, а сума – на 1,7%.

Водночас у 2020 р. населення помітно почало змінювати свої платіжні звички.

Наприклад, статистика середніх сум безготівкових операцій із платіжними картками показує, що середня сума операції переказу з картки на картку за рік зменшилася на 10,3% – до 1444 грн, а середня сума операції в платіжних терміналах (pos-терміналах) – на 5%, до 229 грн. Це свідчить, що клієнти частіше використовують платіжні картки для невеликих за сумою покупок в магазинах чи за сумою операцій із переказу коштів.

З приводу купівель в інтернет-магазинах, середня сума операції зросла до 338 грн, що свідчить про те, що українці все активніше здійснюють онлайн-платежі. Загалом сума операцій в мережі Інтернет зростала у 2020 р. найбільшими темпами – на 31%.

У 2020 р. найбільшу частку за сумою безготівкових операцій із використанням платіжних карток становили перекази з картки на картку – близько 42,8%, за рік сума переказів з картки на картку зросла майже на чверть – 24%.

Половина операцій у pos-терміналах – безконтактні. За 2020 р. загальна кількість

платіжних карток в Україні зросла на 8% та становила 73,4 млн шт. Із них 55,1% використовували в грудні 2020 р. для здійснення видаткових операцій. Упродовж усього минулого року активно використовували безконтактні картки, а також смартфони й інші NFC-пристрої для здійснення безконтактних платежів. Безконтактні платежі – це спосіб оплати, коли покупцеві не потрібно контактувати з валютними купюрами, пристроями чи навіть смартфоном. Сьогодні це, безперечно, один із найбільш швидкозростаючих способів оплати в усьому світі. Пандемія COVID-19 разом із заходами соціального дистанціювання, проблемами здоров'я та гігієни відіграла величезну роль у зростанні безконтактних платежів останнім часом і надалі стимулюватиме їх використання.

Безконтактні платежі за своєю суттю безпечні у використанні, оскільки вони генерують унікальний код для кожної проведеної транзакції. Для ідентифікації кожної транзакції використовують стандартну технологію шифрування що забезпечує захист від злому хакерів, оскільки дані транзакцій унікальні і не можуть бути використані деінде. На рівні автентифікації емітент може легко виявити, чи використовуються одні й ті самі дані для різних транзакцій, і може відхилити авторизацію.

В разі безконтактних платежів транзакції та дані передаються через радіохвилі, а не через мікросхему на картці або магнітну смужку. Крім того, існують додаткові заходи, щоб забезпечити безпеку, яка відрізняється для різних компаній. Наприклад, конфіденційність можлива для багатьох карток або послуг, де ім'я власника картки не потрібно вказувати для здійснення транзакцій. Так само, на відміну від більшості інших платіжних технологій, які вимагають вставлення картки у пристрій, її проведення або натискання пальцем, безконтактна

оплата більш ефективна та безпечна у використанні.

Загалом можна виокремити такі переваги використання безконтактних платежів:

1. Швидкість транзакції (швидкість, з якою транзакції можна здійснити за допомогою безконтактних платежів, справді неймовірна. На оплату та вихід із магазину потрібно лише 10–15 секунд).
2. Безпечність (це велика перевага для споживачів, оскільки за останні роки збільшується кількість випадків шахрайства та кіберкрадіжок).
3. Відмінний досвід споживачів (це робить життя споживачів набагато простішим; адже через довгі черги та час очікування покупці часто відмовляються від покупки, що призводить до втрат. Безконтактна оплата – це справді безпрограшна ситуація як для споживачів, так і для роздрібних торговців).

Протягом 2020 р. кількість безконтактних карток, які використовували для здійснення операцій, зросла більш ніж на половину – до 13,2 млн карток; 57% операцій за сумою та за кількістю здійснені в торговельних платіжних терміналах безконтактно та кожна п'ята операція в торговельних мережах відбувалася за допомогою смартфонів та інших гаджетів (рис. 3). У такий спосіб у 2020 р. було витрачено майже 109 млрд гривень.

Платіжна інфраструктура продовжує динамічно розвиватися, незважаючи на карантинні обмеження. Кількість суб'єктів господарювання, які приймають платіжні картки, за рік зросла більше ніж на 36,1% – до 326,9 тисяч, а мережа торговельних pos-терміналів – на понад 12% – до 375 тисяч. Водночас майже 87% торговельних платіжних терміналів забезпечують можливість здійснення безконтактно

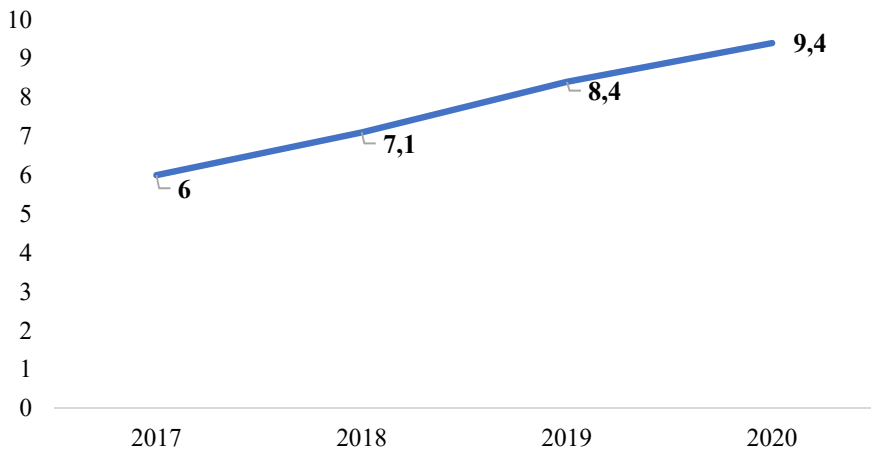

Рис. 3. Кількість платіжних терміналів на 1 млн населення [5]

оплати. Загалом, за останні п'ять років кількість торговельних платіжних терміналів збільшилася майже вдвічі – з 199,8 до 375,0 тисяч. Станом на 1 січня 2021 р. кількість платіжних терміналів (контактних і безконтактних) у розрахунку на 1 млн постійного населення України становила 9,4 тис. шт.

Найбільша кількість платіжних терміналів на одного жителя спостерігається у місті Києві, Київській, Дніпропетровській, Одеській та Харківській областях. Найменша – у Закарпатській, Чернівецькій, Тернопільській, а також у Луганській та Донецькій областях. Водночас у Тернопільській області у 2020 р. спостерігалися найвищі темпи зростання кількості платіжних терміналів. Так, у розрахунку на один мільйон населення кількість платіжних терміналів у 2020 р., порівняно з 2019 р., збільшилася майже на чверть – на 23%.

Український ринок електронних платіжних систем динамічно розвивається, і оскільки бізнес та споживачі змінюють спосіб оплати на цифровий. Картки домінують у роздрібному каналі магазинів, але мобільні гаманці, такі як ApplePay, швидко

зростають у використанні та відкривають шлях для майбутніх платежів (рис. 4).

Водночас популярними електронними платіжними системами України в 2020 р. стали:

- LiqPay від “Приватбанк” – швидкий і надійний спосіб розраховуватися в Інтернеті і перевести гроші з банківських карт;
- Portmone – за допомогою цього сервісу можна оплатити більше 3000 послуг або перевести гроші на банківську карту;
- Platon – система для проведення грошових переказів з банківської карти;
- UaPay – національний електронний платіжний сервіс, який спрощує грошовий оборот онлайн-бізнесу і розрахунки користувачів;
- PayCell від оператора мобільного зв'язку LifeCell – дозволяє сплатити комунальні послуги, кредити в мікрофінансових організаціях [6].

Також, все більшої популярності в Україні набувають ApplePay і GooglePay – платіжні системи з використанням технології безконтактної оплати NFC.

Варто виокремити безліч перетинів і взаємодій серед учасників платіжних систем.

Рис. 4. Безготівкові розрахунки із використанням платіжних терміналів [5]

Гравці другого ешелону використовують більш відкриті стратегії поведінки на ринку. Дослідження показали, що між платіжними системами існують партнерські відносини, відбувається обмін інформацією і взаємообмін послуг, обмін списками одержувачів (підприємствами, які користуються послугами платіжних систем і фінансових компаній для збору платежів населення) і наданням пунктів прийому платежів для сторонніх платіжних організацій. Можна констатувати факт – на ринку присутня відстрочена конкуренція, ситуація, коли співпраця вигідніша стратегія у конкретний період часу [7].

У зв'язку з цим, деякі платіжні системи створюються заснованими на моделі агрегації списків одержувачів і пунктів прийому платежів, розширюючи таким чином список послуг, що надаються. Найбільшим незалежним агрегатором на ринку є банк “Фамільний” зі своєю платіжною системою FlashPay.

Компанії, які користуються послугами платіжної системи FlashPay і платіжного інтегратора банку “Фамільний”, – це представники фінансового і комерційного ринку, які усвідомили, що шерінгова стратегія і тактика відкритих API далекоглядніші й ефективніші, ніж стратегія замкнених внутрішніх систем.

З огляду на вищезазначене, для гравців ринку платежів можна визначити такі стратегічні тенденції:

- посиляться конкуренція між банками і небанківським фінтех, яка набирає обертів відповідно до анонсованих НБУ змін платіжного законодавства України в частині гармонізації з законодавством ЄС, що дасть змогу небанківському фінтех вступити в боротьбу за клієнта в послугах, які раніше надавали лише банки (електронні гроші, платіжні рахунки, емісія платіжних засобів);
- банки продовжать підвищувати якість своїх дистанційних каналів обслуговування, зокрема internet-banking і mobile-banking, наповнюючи їх сервісами і надаючи базові сервіси (регулярні платежі) практично безкоштовно;
- у зв'язку з регуляторними змінами платіжного ринку з'явиться безліч фінтех-стартапів, в тому числі й з іноземним фінансуванням, які будуть намагатися реалізувати нові платіжні функції: ініціювання платежу (PISP) і надання консолідованої інформації за платіжними рахунками (AISP);
- у зв'язку з анонсованим проектом E-gov (держава в смартфоні), ймовірно, роз-

почнеться робота над уніфікацією біллінгів, процесів і рішень платіжного сервісу для комунальних і держкомпаній, які працюють з регулярними платежами населення [8].

Отже, до основних трендів галузі електронних платіжних систем відносять:

1. Способи оплати в магазині. У 2020 р. дебетові та кредитні картки продовжують очолювати сегмент, оскільки використання готівки та чеків повільно знижується. А зростання безконтактної взаємодії має на меті привернути увагу мобільних платежів у магазині.
2. Зростання електронної комерції. Вона продовжуватиме з'їдати частку платежів у магазинах у загальній роздрібній торгівлі. Роздрібна торгівля в Інтернеті зросла до 794,50 млрд доларів, що становить рекордних 14,4% від загальної роздрібною торгівлі США в 2020 р., зокрема завдяки збільшенню витрат на смартфони [9].
3. Цифрові платежі. Оцифрування платежів не обмежується лише роздрібною торгівлею, однак мобільні платежі P2P у режимі реального часу, цифрові грошові перекази та цифрові ділові платежі продовжують розширюватися. За оцінками Insider Intelligence, обсяг мобільних платежів наблизився до 131,36 млрд доларів.
4. Кредитні картки. Платежі, здійснені за допомогою кредитної картки, зростуть з 1,75 трлн доларів у 2019 р. до 1,82 трлн доларів у 2024 р., що становить 0,79% CAGR.

Також поширеною на ринку є традиційна бізнес-модель, де основний дохід приносить продаж телекомунікаційних і комунальних платежів.

Ще більш прогресивним стилем бізнес-моделі для взаємодії з клієнтами–партнерами є багатосторонні платформи, які

об'єднують дві або більше (певним чином пов'язаних) груп споживачів. Такі платформи цінні для однієї групи споживачів тільки в тому випадку, якщо присутня й інша група. Цінність багатосторонньої платформи полягає в тому, що вона вміщує багато користувачів, привертає все більшу кількість клієнтів: це явище називається мережевим ефектом. Використання цього стилю актуальне для ринку, споживач все частіше користується послугами маркет-плейсу, адвайзінгових платформ, а отже, готовий до такого сервісу як в частині платежів, так і переказів [10].

У розробці бізнес-моделей платіжних систем в рамках багатосторонньої платформи необхідно виокремлювати два компоненти:

- 1) Власник – розробник багатосторонньої платформи, який має наповнити її готовими рішеннями. Готові рішення – інструменти платежів і переказів: електронні гроші, транскордонні платежі, перекази з акаунта на акаунт, перекази з карти на карту тощо. З розвитком ринку з'являтимуться нові продукти і запити, які необхідно буде в найкоротші терміни реалізовувати.
- 2) Залучати партнерські інноваційні інструменти, збагачуючи платформу активними рішеннями, які пов'язують функціонал з клієнтським досвідом, динамічно розвиваються і адаптуються відповідно до потреб клієнтів, а також складаються з компонентів, які пропонують різні партнери, об'єднані в єдину платформу.

Висновки. Таким чином, на ринку електронних платіжних систем актуальні два ключові вектори, які необхідно реалізувати в рамках єдиного портфеля бізнес-моделі:

- вектор 1 – нарощування “готових” і “активних” рішень;

– вектор 2 – нарощування технічної потужності та формування “цифрових цінностей”.

Нааявність у бізнес-моделі цих функціональних напрямків запустить процес, який своєю чергою дасть змогу розробляти все більше клієнторієнтованих рішень на основі нових даних і алгоритмів. Чим кращим стає клієнтський досвід, тим помітніше зростає клієнтський попит і кількість придбаних клієнтами продуктів. Все це допомагає компанії постійно отримувати нові дані про клієнтів і покращувати алгоритми, збільшуючи їх точність і ефективність.

Отже, з огляду на тенденції розвитку електронних платіжних систем, з продовженням пандемії COVID-19 все більше споживачів будуть використовувати цифрові платежі. За допомогою різноманітних законодавчих і галузевих ініціатив споживачі та бізнес пристосовуються до нових реалій світу, переходячи до цифрових технологій. Чи продовжиться ця тенденція і після пандемії, ще належить з'ясувати, оскільки багато що буде залежати від того, які ініціативи та фактори виникатимуть у постпандемічному світі.

Список використаних джерел

1. Slozko O., Pelo A. *Problems and risks of digital technologies introduction into e-payments. Transformations in Business and Economics*. 2015. № 14, (1). P. 42–59.
2. Mohamad A., Haroon A., Najiran A. *Development of electronic money and its impact on the central Bank role and monetary policy. Issues in Information Science and Information Technology*. 2009. № 6 (1). P. 339–344.
3. Ghosh G. *Adoption of digital payment system by consumer: a review of literature / Gourab Ghosh*. 2021. URL : <file:///Users/helen.volvach/Downloads/IJCRT2102051.pdf>.
4. Roy S., Sinha I. *Determinants of customers' acceptance of electronic payment system in Indian*

Banking Sector – a study. International Journal of Scientific and Engineering Research. 2014. № 5 (1). P. 177–187.

5. *The 2020 McKinsey global payments report*. URL : <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/financial%20services/our%20insights/accelerating%20winds%20of%20change%20in%20global%20payments/2020-mckinsey-global-payments-report-vf.pdf>.

6. *Національний банк України*. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news>.

7. *Электронные платежные системы, которые работают в Украине в 2020 году*. URL : <http://www.fixygen.ua/news/20200727/press-reliz-elektronnye.html>.

8. *The payment industry's biggest trends in 2021– and the pandemic's impact on digitization in the payments landscape*. URL : <https://www.businessinsider.com/payments-ecosystem-report>.

9. *The European payments landscape in perspective*. URL : <https://www.luxembourgforfinance.com/wp-content/uploads/2020/08/EPA-EU-The-European-Union-Payments-landscape-in-perspective-v16-190620.pdf>.

10. *Digital payments market – growth, trends, COVID-19 impact and forecasts (2021–2026)*. URL : <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/digital-payments-market>.

References

1. Slozko, O., Pelo, A. (2015). *Problems and risks of digital technologies introduction into e-payments. Transformations in Business and Economics*, 14, (1), 42–59.
2. Mohamad, A., Haroon, A., Najiran, A. (2009). *Development of electronic money and its impact on the Central Bank role and monetary policy. Issues in Information Science and Information Technology*, 6 (1), 339–344.
3. Ghosh, G. (2021). *Adoption of digital payment system by consumer: A review of literature. Gourab Ghosh*. Available at: <file:///Users/helen.volvach/Downloads/IJCRT2102051.pdf>.

4. Roy, S., Sinha, I. (2014). *Determinants of customers' Acceptance of electronic payment system in Indian Banking Sector – A study*. *International Journal of Scientific and Engineering Research*, 5(1), 177–187.

5. *The 2020 McKinsey global payments report*. Available at: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/financial%20services/our%20insights/accelerating%20winds%20of%20change%20in%20global%20payments/2020-mckinsey-global-payments-report-vf.pdf>.

6. *Natsionalnyi bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]*. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news>.

7. *Elektronnyie platezhnyie sistemyi, kotoryie rabotayut v Ukraine v 2020 godu [Electronic payment systems that operate in Ukraine in 2020]*. Available at: <http://www.fixygen.ua/news/20200727/press-reliz-elektronnye.html>.

8. *The payment industry's biggest trends in 2021– and the pandemic's impact on digitization in the payments landscape*. Available at: <https://www.businessinsider.com/payments-ecosystem-report>.

9. *The European payments landscape in perspective*. Available at: <https://www.luxembourgforfinance.com/wp-content/uploads/2020/08/EPA-EU-The-European-Union-Payments-landscape-in-perspective-v16-190620.pdf>.

10. *Digital payments market – growth, trends, COVID-19 impact and forecasts (2021–2026)*. Available at: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/digital-payments-market>.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2021.